

იმერეთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ზოგიერთი ასპექტები

ნაირა ვირსალაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი naira.virsaladze@atsu.edu.ge

მალვინა ყიფიანი

ასოცირებული აფილ. პროფესორი, ქუთაისის უნივერსიტეტი, mavlina.kiphiani@unik.edu.ge

საკვანძო სიტყვები: იმერეთის რეგიონი; აგროზონა; შემოსავლების სიმცირე; მიგრაცია; სიღარიბე

J.E.L. classification: R3; Q4

DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.04>

ციტირებისთვის: ვირსალაძე ნ., ყიფიანი მ., (2022) იმერეთის რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ზოგიერთი ასპექტები. ეკონომიკური პროფილი. ტ. 17, 1(24), გვ. 128-137 DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.04>

ანოტაცია. გლობალური პრობლემების ფონზე აქტუალური ხდება ქვეყნის ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული ერთეულების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დამახასიათებელი ძირითადი ტენდენციები. ისინი მნიშვნელოვან გავლენას ახდენენ ქვეყნის მდგრად განვითარებაზე. რეგიონული პრობლემების სრულფასოვანი შეფასების მიზნით უპირველესი და აუცილებელი პირობაა კონკრეტული ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული ერთეულების თავისებურებათა შესწავლა და მეცნიერული ანალიზი, რეგიონების განვითარებისა და კონკურენტუნარიანობის უთანაბრობის გამოწვევის რეალური მიზეზების დადგენა. იმერეთის რეგიონის განვითარების ძირითად ასპექტებზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ქვეყნის წინაშე მდგარი უმთავრესი პრობლემები: უმუშევრობის ზრდა, მიგრაციისა და სოციალურ დახმარებაზე დამოკიდებულების მაღალი მაჩვენებელი, დაბალი შემოსავლები.

შესავალი

მსოფლიოში არსებული გამოწვევები (კოვიდი, ომი რუსეთსა და უკრაინას შორის) სერიოზულ და საკმაოდ უარყოფით გავლენას ახდენს ეკონომიკურ ზრდაზე, სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემებზე. მნიშვნელოვან წილად ფერხდება და სერიოზულ წინააღმდეგობებს აწყდება საერთაშორისო ურთიერთობების პოლიტიკური და ეკონომიკური მიმართულებები. არსებული მოვლენების ზეგავლენა საკმაოდ დიდია როგორც მთლიანად ქვეყნის, ისე მისი ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული ერთეულების განვითარებასთან. იმერეთის რეგიონი (მხარე) მიუხედავად თავისი მრავალმხრივი შესაძლებლობებისა და ბუნებრივ-ეკონომიკური პირობებისა, მაქსიმალურად ვერ ახერხებს არსებული პოტენციალის სრულფასოვან ათვისებასა და გამოყენებას, ჯერ კიდევ სერიოზულად „ებრძვის“ დაბალ შემოსავლებს, ახლგაზრდა თაობის მიგრაციულ პროცესებს, დემოგრაფიული დაბერების მაღალ მაჩვენებელს. რეგიონის სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის მნიშვნელოვან ნაწილს მძიმე ტვირთად დააწვა ფასების ზრდა სურსათისა და ფართომომხმარებლის საგნებზე, ინფლაცია, უმუშევრობა, ფინანსური რესურსებისა და სახელმწიფოსაგან დახმარების ნაკლებობა.

ძირითადი ტექსტი

მიმდინარე მოვლენების გავლენა და ზემოქმედება საკმაოდ ანგარიშგასაწევ თემად იქცა რეგიონული ეკონომიკის თვალსაზრისით. დღეს საკმაოდ აქტუალურ და მნიშვნელოვან საკითხად ითვლება ქვეყნების ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული ერთეულების მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებული პრობლემები. შესაბამისად, რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ძირითადი ასპექტები და მათზე მოქმედი ფაქტორები დროულ და სრულფასოვან შესწავლას საჭიროებს. მსოფლიოში დაგროვილმა საკმაოდ მდიდარმა გამოცდილებამ გვიჩვენა, რომ რეგიონის მართვასა და განვითარებას საფუძვლად უნდა დაედოს კონკრეტული ქვეყნის ეკონომიკური პოტენციალი, სამეურნეო და პოლიტიკური ცხოვრების ისტორიული წარსული, კულტურული და ბუნებრივ-რესურსული თავისებურებანი. რომელიც ისტორიული წინაპირობების შედეგია. ამ თვალსაზრისით საქართველო საკმაოდ მრავალფეროვანი და საინტერესო ქვეყანაა. თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ სწორედ ეს მრავალფეროვნება და მკვეთრად განსხვავებული ბუნებრივ-ეკონომიკური პირობების საფუძველზე ჩამოყალიბებული სამეურნეო ცხოვრების წესები და ტრადიციები ქმნის ქვეყნის ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული ერთეულების (მხარეების) განვითარებისა და კონკურენტუნარიანობის მდგომარეობისა და ტენდენციების უთანაბრობას.

ბოლო წლებში მნიშვნელოვანი აქცენტი გაკეთდა რეგიონული განვითარების სამთავრობო პეროგრამებზე, რომელიც საკმაოდ სერიოზულ და მნიშვნელოვან ინფორმაციას მოიცავს რეგიონული ინფრასტრუქტურის SWOT ანალიზისათვის.

ჩვენი ყურადღება მიიქცია იმ გარემოებამ, რომ იმერეთის რეგიონი (მხარე) გამოირჩევა მოსახლეობის შემოსავლების სიმცირით, მიგრაციული პროცესების და დემოგრაფიული დაბერების მაღალი მაჩვენებლებით და, შესაბამისად, სოციალურ დახმარებაზე მაღალი დამოკიდებულებით (იმერეთის განვითარების სტრატეგია 2014-2021:34-40).

რეგიონი (მხარე) საქართველოს

ცენტრალურ ნაწილში მდებარეობს და მისი ერთ-ერთი ულამაზესი კუთხეა. მას საქართველოს ტერიტორიის 9,4% უჭირავს და 12 მუნიციპალიტეტს აერთიანებს. მისი მთავარი და საკმაოდ მნიშვნელოვანი დადებითი ფაქტორებია: სიახლოვე საზღვაო პორტებთან და საერთაშორისო აეროპორტებთან, მდებარეობა ენერგეტიკულ და საავტომობილო კორიდორებზე, ურბანიზაციის მაღალი დონე, წიაღისეულის მრავალფეროვნება, სასოფლო კულტურების განვითარების ხელსაყრელი ეკოლოგიური პირობები, ტურისტული და რეკრეაციული რესურსების მრავალსახეობები.

2022 წლის იანვრის მდგომარეობით ოფიციალურ სტატისტიკურ მონაცემებზე დაყრდნობით მის წილად მოდის საქართველოს მოსახლეობის 12,6%. მოსახლეობის 49,5% ქალაქის, ხოლო 50,5% სოფლის მოსახლეობას მიეკუთვნება. ქალაქის მოსახლეობის 28% ქუთაისის მაცხოვრებელია. სამწუხაროა ის ფაქტი, რომ დამოუკიდებლობის დღიდან მოყოლებული რეგიონის მოსახლეობა სულ უფრო და უფრო მცირდება, 1994-2022 წლებში ის 315.8 ათასით არის შემცირებული, ხოლო 2019-2022 წლებში 30.8 ათასით (საქსტატი, 2022).

ამ მაჩვენებელთა რეალური შედეგი ისაა, რომ დღეს იმერეთის რეგიონის ფაქტობრივ სუსტ მხარედ ითვლება უმუშევრობის და სიღარიბის მაღალი დონე. ნაკლებად განვითარებული მუნიციპალური სერვისები, კომერციული და ბიზნეს ინფრასტრუქტურა, მუშახელის პროფესიული განათლებისა და კვალიფიკაციის დაბალი დონე, ბუნებრივი კატასტროფების მართვის ქმედითი სისტემის არარსებობა, რეგიონული და ადგილობრივი ადმინისტრაციული სტრუქტურების შეზღუდული უფლებები, მწირი შემოსავლები და ქონებრივი რესურსები (იმერეთის განვითარების სტრატეგია 2021:34-40-2014).

არსებული პრობლემები და გამოწვევები მკვეთრად ახდენს გავლენას რეგიონის დღევანდელ სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. მაშინ, როდესაც იგი გამოირჩევა ხელსაყრელი მდებარეობით და ბუნებრივი რესურსების, ფლორისა და

ფაუნის მრავალფეროვნებით, მინერალურ-სანედლეულო რესურსების საბადოებით (100-ზე მეტი), მძლავრი ენერგეტიკული ბაზის ჩამოსაყალიბებლად ხელსაყრელი ბუნებრივი პირობებით, სოფლის მეურნეობის, მრეწველობის, ტურიზმის განვითარებისათვის დიდი პოტენციალით. მხოლოდ მათი ეფექტური და გონივრული გამოყენება გადააქცევს მას ეკონომიკის აღორძინების მძლავრ ბერკეტად და მოსახლეობის სოციალური უზრუნველყოფის მნიშვნელოვან წყაროდ. ამ საქმეში კი გადამწყვეტი როლი უნდა შეასრულოს მოქნილმა რეგიონულ-ეკონომიკურმა პოლიტიკამ და ქვეყნის სტაბილურმა მდგომარეობამ.

რეგიონში არსებული მდგომარეობის შეფასებისა და მისი შემდგომი გაუმჯობესების საქმეში მნიშვნელოვანი წვლილი უნდა შეიტანოს აღრიცხვისა და სტატისტიკის მუშაკებმა

და მათ მიერ გაკეთებულმა ეკონომიკურ-სტატისტიკურმა კვლევებმა. მათში უნდა აისახოს რეგიონის რეალური სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა (და არა თავის მოსაწონებლად ხელოვნურად შელამაზებულ ციფერებში), მხოლოდ სინამდვილის გამომხეურებით და არსებული სუსტი ადგილების სწორი დანახვით შევძლებთ როგორც რეგიონის, ისე ქვეყნის ეკონომიკის გაჯანსაღებას და სასურველი შედეგების მიღწევას. სწორედ რეალურ მონაცემებზე დაყრდნობით უნდა მოხდეს რეგიონის შემდგომი განვითარების სტრატეგიის, ახალი პროექტებისა და პროგრამების შემუშავება. რეგიონში არსებული სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შესწავლისა და მათი დეტალური ანალიზისათვის, კანონზომიერების დადგენის მიზნით, შეიძლება გამოვიყენოთ სხვადასხვა აგრეგირებული მაჩვენებლები.

ცხრილი 1.

საქართველოს და იმერეთის რეგიონის მნიშვნელოვანი კრებსითი მაჩვენებლები 2012-2020 წლებში

მაჩვენებლები	2012	2016	2020
მთლიანი შიდა პროდუქტი საბაზრო ფასებში (მლნ.ლარი)			
საქართველო სულ	27 227.3	35 836.0	49 266.7
იმერეთის რეგიონი	2 360.6	2 906.	4 151.6
ხვედრითი წილი%	8.67	8.11	8.42
ბრუნვა (მლნ. ლარი)			
საქართველო სულ	42 048.0	64 081.8	114348.5
იმერეთის რეგიონი	1 886.0	2 860.0	4 311.3
ხვედრითი წილი%	4.48	4.46	3.77
გამოშვებული პროდუქცია (მლნ. ლარი)			
საქართველო სულ	23 096.6	34 156.9	46 227.3
იმერეთის რეგიონი	1 185.4	1 645.0	2 772.4
ხვედრითი წილი%	5.13	4.81	5.99
დამატებული ღირებულება (მლნ.ლარი)			
საქართველო სულ	11 190.7	16 772.4	22 263.0
იმერეთის რეგიონი	514.9	720.1	1 218.6
ხვედრითი წილი%	4.60	4.29	5.47
უმუშევრობის დონე (%)			
საქართველო	26.7	21.7	18.5
იმერეთის რეგიონი	22.3	24.1	19.8

დასაქმებულთა საშუალოთვიური ხელფასი (ლარი)			
საქართველო სულ	714.3	938.3	1 222.9
იმერეთის რეგიონი	481.0	619.3	929.5
ხვედრითი წილი%	67.33	66.0	75.68
ინვესტიციები ფიქსირებულ აქტივებში (მლნ.ლარი)			
საქართველო სულ	3 245.6	4 665.4	4 350.1
იმერეთის რეგიონი	133.4	110.2	178.1
ხვედრითი წილი%	4.11	2.35	4.09

წყარო: ცხრილი შედგენილია სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებზე დაყრდნობით.

მოტანილი კრებსითი მაჩვენებლებიდან ნათლად ჩანს რეგიონში არსებული ეკონომიკური მდგომარეობა და მისი ხვედრითი წილი ქვეყნის ეკონომიკაში (იხ. ცხრ. 1). 2021 წლის ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემების არ არსებობის გამო გამოვიყენეთ 2020 წლის მონაცემები და შევადარეთ წინა პერიოდის მაჩვენებლებს. 2020 წელს რეგიონულმა მშპ-მა 4148,3 მლნ. ლარი შეადგინა, რაც საქართველოს მშპ-ის 8,42%-ია და იმერეთს მესამე ადგილი უჭირავს თბილისისა და აჭარის შემდეგ. საანალიზო პერიოდში რეგიონული მშპ-ის დინამიკა ცვალებადი კონიუნქტურით ხასიათდება, თავდაპირველად იკლებს, 2016-2018 წლებში იზრდება, 2019 წლიდან კვლავ მცირდება. რეგიონის მშპ-ის სტრუქტურაში მაღალი ხვედრითი წილით ხასიათდება დამამუშავებელი მრეწველობა (13.2%); სოფლის, სატყეო და თევზის მეურნეობა(12,4%) და უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობები (12%); შემდეგ მოდის საბითუმო და საცალო ვაჭრობა, ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი; მშენებლობა და ა. შ. (საქსტატი, 2021)

2019-2020 წლებში შემცირებულია ბიზნეს სექტორის ბრუნვისა და გამოშვების მაჩვენებლები: დაბალია სამუშაო ძალის აქტივობის დონე და, შესაბამისად, დასაქმების დონე (34.5%). მართალია 2020 წელში წინა პერიოდთან შედარებით უმუშევრობის დონე - 19.8%-მდე შემცირდა, მაგრამ 2021 წლისათვის 23.1%-მდე გაიზარდა, რაც საერთო ქვეყნის

მაჩვენებელს 2,5%-ით აღემატება; რეგიონის ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის დაახლოებით 30,6% თვითდასაქმებულია, რაც განპირობებულია სასოფლო-სამეურნეო სექტორში შინამეურნეობების მაღალი ხვედრითი წილით. რეგიონში საშუალოთვიური ანაზღაურება (925.5 ლარი) 293.4 ლარით (ანუ 24.4%-ით) ჩამორჩება ქვეყნის საშუალოთვიურ ანაზღაურებას (1 222.9 ლარი), რაც რეგიონის დარგობრივ სტრუქტურაში აგრარული სექტორის სიჭარბითაა გამოწვეული (სადაც შედარებით დაბალი ანაზღაურებაა) (საქსტატი, 2022)

რეგიონის ეკონომიკა ძირითადად აგრარული ხასიათისაა. მიუხედავად იმისა, რომ მოსახლეობის ნახევარზე მეტი ამ სექტორშია დასაქმებული, მასზე მოდის მთლიანი რეგიონული პროდუქტის მხოლოდ 12,4%, რაც გამოწვეულია იმით, რომ თვითდასაქმებულები ძირითადად ოჯახურ მეურნეობაში საქმიანობენ, რომელთა უდიდესი ნაწილი მცირემიწიანია (საშუალო ფართობი 1,4 ჰექტარია) და დაბალმოსავლიანობით ხასიათდება, რაც ამცირებს დარგის პროდუქტიულობას. აგრარული სექტორის დასუსტება ქვეყანაში ძირითადად გამოიწვია ეკონომიკური სისტემის რღვევის დროს დაშვებულმა შეცდომებმა, არასწორად წარმართულმა განსახელმწიფოებრიობისა და პრივატიზაციის პროცესმა, რამაც ნეგატიური გავლენა მოახდინა როგორც ქვეყნის, ისე თითოეული რეგიონის სასოფლო-სამეურნეო სექტორის განვითარებაზე.

არასწორი რეორგანიზაციის გამოძახილია ისიც რომ, განვითარების დონის მიხედვით რეგიონის სოფლის მეურნეობა ძირითადად სამომხმარებლო ხასიათისაა. რეგიონში განუვითარებელია ფერმერული მეურნეობები, დაბალია სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის დონე, პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიები და მეთოდები მოძველებულია და განახლებას საჭიროებს. სოფლის მეურნეობის სექტორი ძირითადად ორიენტირებულია შინამეურნეობის (ოჯახის) სასურსათო მოთხოვნილების დაკმაყოფილებაზე და არა სარეალიზაციო პროდუქციის წარმოებაზე. მდგომარეობას ართულებს ისიც, რომ ბოლო პერიოდში (როგორც მსოფლიოში), საქართველოში კლიმატი არსებითად შეიცვალა, რამაც სტიქიური მოვლენების (გვალვა, წყალდიდობა, ქარიშხალი, ხანძარი) საოცარი გახშირება გამოიწვია. ამ პროცესებმა სამეურნეო აქტივობაზე უარყოფითად იმოქმედა, გაიზარდა ნიადაგის ეროზია, კიდევ უფრო შეამცირა ისედაც დაბალი მოსავლიანობა.

აგრარული მეურნეობის გაძლიერების, შრომის მწარმოებლურობის გაზრდის მიზნით პირველ რიგში უნდა მოხდეს მცირემიწიანი მეურნეობების დამსხვილება, რაც ხელს შეუწყობს დარგის ტექნიკურ გადაიარაღებას და წარმოების ინტენსიფიკაციას.

რეგიონის აგრარულ სექტორში აღნიშნული ნაკლოვანებები გამოვლინდა ჯერ კიდევ 2019 წელს „ევროკავშირის ბაზარზე პროდუქციის (მწვანის) მიწოდების, იმერეთის აგროზონის საექსპორტო პოტენციალის შესაძლებლობების“ საგრანტო პროექტის ფარგლებში ჩატარებული კვლევის პროცესში. კვლევა ჩატარდა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა და სტუდენტთა მონაწილეობით. კვლევის ფარგლებში საგრანტო პროექტი მიზნად ისახავდა სამიზნე ტერიტორიაზე მოსახლეობის და მოქმედ მეწარმეთა გამოკითხვას. კვლევის მიზნებიდან გამომდინარე, პირველადი ინფორმაციის მოპოვებისა და სათანადო დასკვნების გამოტანის მიზნით თერჯოლის, წყალტუბოს და სამტრედიის მუნიციპალიტეტებში სულ გამოიკითხა 180 რეზიდენტი და 27 მეწარმე

სუბიექტი, რომლებიც ძირითადად დაკავებული იყვნენ მწვანის წარმოებით ან/და რეალიზაციით. კვლევის საფუძველზე გამოიკვთა შემდეგი ძირითადი საკითხები:

1. „ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ასოცირების ხელშეკრულებისა და ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) და მცირე და საშუალო მეწარმეობის (SME) ხელშეწყობის მიმდინარე პროექტების შესახებ“ ინფორმაციას ფლობს გამოკითხულთა უდიდესი ნაწილი (75.5%).

2. იმერეთის აგროზონის ტერიტორიაზე რეალურად არსებობს ევროკავშირის ბაზარზე მწვანის უწყვეტად მიწოდებისათვის წარმოების მატერიალური და შრომითი რესურსები და ხელშემწყობი კლიმატური პირობები.

3. მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი მწვანის რეალიზაციას ძირითადად ახდენს ადგილობრივ ბაზარზე, ხოლო ნაწილს პროდუქცია გააქვს რუსეთსა და უკრაინაში. მეწარმეები ძირითად საექსპორტო ქვეყნად რუსეთსა და უკრაინას ასახელებენ.

4. გამოკითხული რესპოდენტების აბსოლუტური უმრავლესობა ეფექტიანად მიიჩნევს კაპიტალურ სათბურს.

5. მეწარმეთა აზრით საბითუმო (ჩასაბარებელი) ფასი მწვანელზე გაცილებით მაღალი უნდა იყოს, ვინაიდან (ხშირ შემთხვევაში სეზონზე) რეალიზაციიდან მიღებული თანხით არა თუ მოგება რჩება, ხარჯებსაც კი ვერ ფარავენ.

6. მწვანელზე ფასების მკვეთრი ცვლილება ძირითადად სეზონის მიხედვით ხდება. ყველაზე მაღალი ფასი ზამთარში ფიქსირდება, როდესაც ტემპერატურა ძალიან დაბალია. ფასები ასევე მკვეთრად იზრდება ზაფხულშიც, განსაკუთრებით ცხელ ამინდებში და გვალვებში.

გამოკითხული რესპოდენტებიდან კოოპერატივის წევრი არის მხოლოდ 2%. საკანონმდებლო ბაზის მოწესრიგების, ფინანსური მხარდაჭერის და პროდუქციის რეალიზაციაზე გარანტიის არსებობის შემთხვევაში კოოპერატივის წევრობა მისაღებია გამოკითხულთა 20.5 %-სათვის. მიღებული შედეგები კიდევ უფრო ამყარებს დასკვნას,

კოოპერატივების შესახებ, მოსახლეობასთან არასაკმარისი მუშაობის შესახებ.

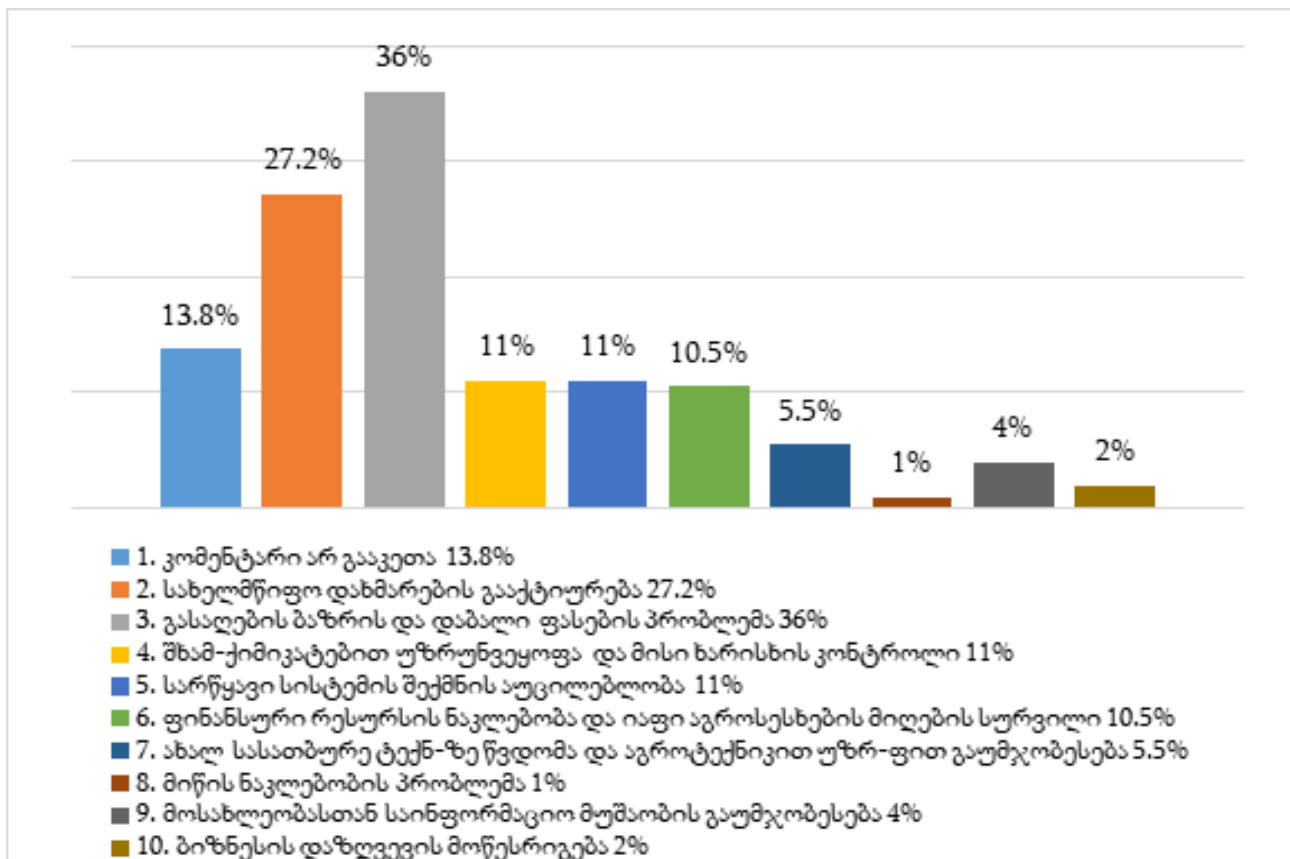
7. მწვანე წარმოებით დაკავებული და სასათბურე მეურნეობების შექმნა-გაფართოებით დაინტერესებული მოსახლეობა საჭიროებს მიზნობრივ სახელმწიფოებრივ ხელშეწყობას კრედიტების ხელმისაწვდომობის და მოქნილი სადაზღვევო სისტემის უზრუნველყოფის, ხარისხიანი სათესლე მასალებით, მავნებლებთან ბრძოლის ეფექტური საშუალებებით მომარაგების და სარწყავი ინფრასტრუქტურის განვითარების მიზნით.

8. სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან მიმართულებად ისახება მდგრადი საექსპორტო ბაზრის მოძიება - ათვისებისა და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ჩამოყალიბების მხარდამჭერი პროექტების განხორციელება და კვალიფიციური სასოფლო-სამეურნეო კადრებით (აგრონომები) უზრუნველყოფა.

მოსახლეობის შემთხვევითი ანონიმური გამოკითხვის შედეგად გამოკვეთილი პრობლემები წარმოდგენილია 1-ლ ნახაზზე.

ნახაზი 1

ანონიმური გამოკითხვის ანკეტებით გამოკვეთილი პრობლემები

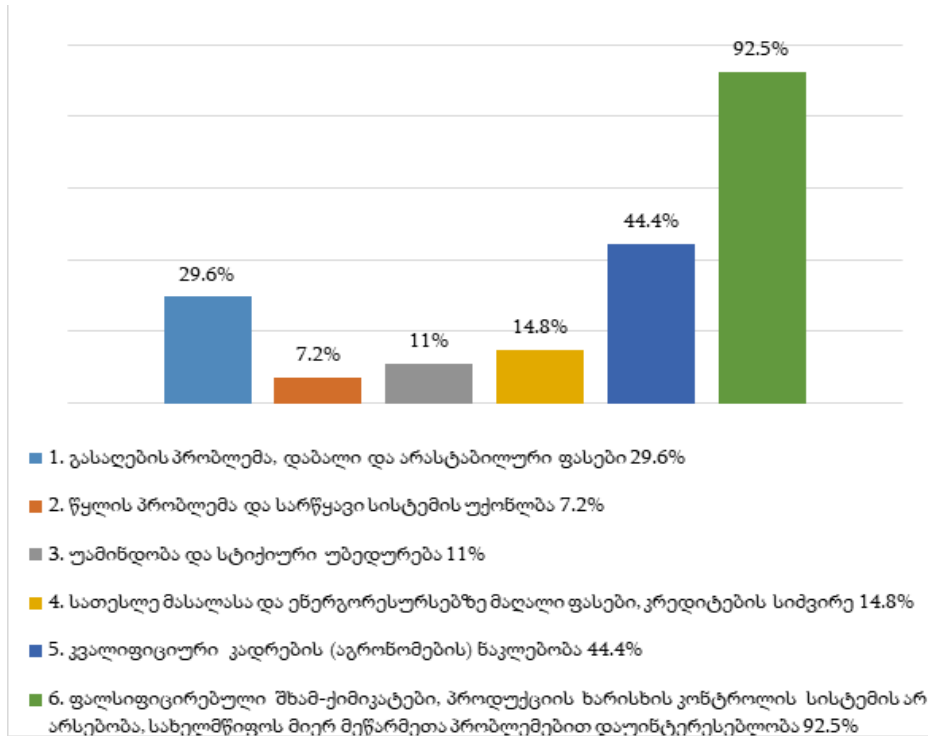

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ავტორთა მიერ კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით

მწვანილის წარმოებით ან ექსპორტით გამოკვეთილი პრობლემები წარმოდგენილია დაკავებულ მეწარმეთა გამოკითხვით მე-2 ნახაზზე.

ნახაზი 2

დეტალური გამოკითხვის ანკეტებით გამოკვეთილი პრობლემები

წყარო: გრაფიკი შედგენილია ჩვენს მიერ კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით

იმერეთის რეგიონში ჩატარებული კვლევის შედეგად აგრარულ სექტორში გამოკვეთილი პრობლემების შემდეგ მალევე გამოჩნდა COVID-19 პანდემია და მოსახლეობა კიდევ უფრო რთული გამოწვევების წინაშე აღმოჩნდა. უფრო გამოიკვეთა რეგიონში არსებული პრობლემები. მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობების დაქვეითების პარალელურად მცისიერად დაიწყო სამუშაო ადგილების შემცირება და პანდემიანდელ არსებულ სამუშაო ძალის მიწოდებასა და მოთხოვნას შორის დისბალანსი, ახალგაზრდების დასაქმების პრობლემები, დასაქმების გენდერული პრობლემები, არაფორმალური დასაქმების მაღალი წილი, გრძელვადიან ანუ ქრონიკულ უმუშევრობას დაემატა დასაქმების კიდევ უფრო შეზღუდული შესაძლებლობები, უკვე არსებული

სამუშაო ადგილის დაკარგვის მაღალი რისკი, დასაქმებულთა უფლებების დარღვევა და ა. შ.

დასკვნა

სამწუხარო რეალობაა, რომ ქვეყნის მასშტაბით იმერეთი ითვლება სოციალურ დახმარებაზე მნიშვნელოვნად დამოკიდებულ რეგიონად. სოციალურად დაუცველია არა მარტო დაუსაქმებელი, არამედ დასაქმებულ ადამიანთა უმრავლესობა, რადგან ანაზღაურება საკმაოდ დაბალია. ანალოგიური სიტუაციაა არა მარტო იმერეთში, არამედ მთელ ქვეყანაში. ხელფასის საკმარისობის სიდიდე განისაზღვრება მისი მსყიდველუნარიანობით. პოსტპანდემიური პერიოდი ფასების ზრდით და არასტაბილური ინფლაციური პროცესებით გამოირჩევა. დიდია როგორც შიგა, ასევე გარე ფაქტორების გავლენაც.

თითოეულ მათგანს კი სერიოზული და ღრმა ანალიზი ჭირდება. ბოლო პერიოდში ძალიან ხშირად ახსენებენ „ღირსეულ ხელფასს“, რომელიც ალბათ უახლოეს პერსპექტივაში კიდევ არ ექნება საქართველოში დასაქმებულთა საკმაოდ მნიშვნელოვან ნაწილს. ამ მხრივ კიდევ ერთხელ და სერიოზულ გადახედვას საჭიროებს მინიმალური ხელფასისა და სამომხმარებლო კალათის სიდიდე. დასაქმებულთათვის ნორმალური ანაზღაურების გაცემის მიზნით მთავრობამ უნდა მიიღოს კანონი მინიმალური ხელფასის შესახებ.

ცხოვრების დაბალი დონისა და სიღარიბის გამოვლენა არ უნდა იქცეს მთავარ მიზნად. მუდმივადსაუბარია პრობლემის დაფიქსირებაზე, გამოვლენაზე, მის პროცენტულ ზრდასა თუ კლებაზე. ნომინალური მაჩვენებლები ღრმა ანალიზის გარეშე საკმაოდ შორს არის რეალური მდგომარეობისგან. მთავარი და მნიშვნელოვანი მხლოდ გამომწვევი მიზეზების დადგენა კი არ არის, არამედ მათთან ბრძოლა და მათი დროული აღმოფხვრა. პრობლემა კომპლექსურია და ის გადასაწყვეტია არა მარტო იმერეთში, არამედ მთელ ქვეყანაში. როდესაც საუბარია ევროინტეგრაციაზე, სხვა მრავალ საკითხთა შორის აუცილებელი და უმთავრესი საკითხი სწორედ მოსახლეობის შემოსავლების და ცხოვრების დონის სტანდარტების გადახედვა და ევროპულ ქვეყნებთან დაახლოება უნდა იყოს. მსოფლიოში შექმნილმა მდგომარეობამ კიდევ ერთხელ ნათლად დაგვანახა ადგილობრივი წარმოებისა და ეკონომიკური დამოუკიდებლობის ზრდის აუცილებლობა, რომლის მიღწევის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ბერკეტი თითოეული რეგიონის გაძლიერება და მათ ხელთ არსებული რესურსების მაქსიმალური გამოყენებაა.

ლიტერატურა:

1. ვირსალაძე ნ. ყიფიანი მ. (2021). პანდემია, გლობალური ეკონომიკური კრიზისი და ქვეყნის სასურსათო უზრუნველყოფა. ეკონომიკური პროფილი, N21. DOI: <https://doi.org/1052244/ep.2021.21.05>
2. ინგოროყვა ვ. (2019) საქართველოს რეგიონები, თბილისი.

3. იმერეთის რეგიონის განვითარების სტრატეგია 2021-2014 წწ.

4. კოლუაშვილი პ., ჩიხლაძე ნ. (2017); სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი - სამეწარმეო მობილიზაციის ეფექტური ფორმა. ბიზნეს ინჟინერინგი, №3, გვ.72. URL: <https://drive.google.com/file/d/1DaMoBMpC4lqEC9dGrO87ERCpII4WXZuX/view>

5. ჩიხლაძე ნ., (2021), რეგიონული ეკონომიკური პოლიტიკის თეორიული და პრაქტიკული მიდგომები, ქუთაისის უნივერსიტეტი.

6. საქართველოს სტატისტიკის სახელმწიფო სამსახურის მასალები (URL: www.geostat.ge)

7. ოქრუაშვილი ნ., ფარესაშვილი ნ., მეტონიძე ლ., (2018) რეგიონული მართვა: პრობლემები და გადაჭრის გზები.

SOME ASPECTS OF THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF IMERETI

Naira Virsaladze

Doctor of Economics, Associate Professor of Kutaisi University and Akaki Tsereteli State University, naira.virsaladze@atsu.edu.ge

Malvina Kipiani

Associate professor of Kutaisi University, mavlina.kipiani@unik.edu.ge

KEY WORDS: Imereti Region; agricultural zone; lack of income; migration; poverty

J.E.L. classification: R3; Q4 DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.04>

For citation: Virsaladze N., Kipiani M., (2022) Some aspects of the socio-economic situation of Imereti (in Georgian). Economic Profile, Vol. 17, 2(24), p. 128–137. DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.04>

Summary

The Covid pandemic and hostilities developed in the post-Soviet space had a heavy impact on the world economy, sharply slowing economic growth and